

İhtiyaç Tespiti Genel Görünüm

Tanım

Acil durumun başlangıç aşamasında anahtar kimselerle görüşüp sektörler arası kesitler olarak, genel durumun olabildiğine doğru biçimde tespit edilme faaliyetine denir.

Bilinmesi Gerekenler Nelerdir?

- Acil ihtiyaç tespiti gerçekten ortada acil bir durum olup olmadığının belirlenmesi, eğer varsa etkilenen nüfusun öncelikli ihtiyaçlarının ne olduğunun anlaşılmasındaki ilk adımı oluşturur.
- Acil ihtiyaç tespiti herhangi bir acil durumdan hemen sonra mümkünse birinci hafta içerisinde gerçekleştirilmelidir.
- Değerlendirme niteliksel açıdan yapılsa da mümkün olursa niceliksel bilgiyi de içermesinde fayda vardır..
- Amaç mevcut durumu tanımlamak, etkilenen nüfusun ihtiyaçlarını belirlemek ve öncelikli müdahale alanlarını kararlaştırmaktır.
- Hızlı değerlendirmenin süresini etkilenen nüfusun büyüklüğü, coğrafi özellikler, güvenlik durumu, ulaşım, insan kaynakları ve kullanılan yöntemler belirler.
- Hızlı değerlendirmenin ardından olabildiğince kısa süre içerisinde niteliksel ve niceliksel anlamda kapsamlı bir değerlendirme yapılması gerekir.
- Hızlı değerlendirmede elde edilen veriler programın önceliklerini ve müdahalenin kapsamını belirlemede kullanılır.
- Hızlı değerlendirmenin bulguları kaynak ve malzeme planlamasının yapılması amacıyla ilgili birimlere iletilir.

Amaçlar Nelerdir?

- Acil durumun boyutunu, öncelikli ihtiyaçları ve açıkları ve de etkilenen nüfusa yönelik öncelikli risk/tehditleri belirlemek.
- Müdahalenin türü ve boyutunu belirlemenin yanı sıra planlama yapmak için gereken bilgiyi temin etmek.
- Elde edilen bilgiyi insan ve mali kaynakları harekete geçirebilmek için ilgili çevrelerle paylaşmak.

İhtiyaç Tespit Ekibinde Kimler Yer Alır ve Hangi Görevler Yerine Getirilir?

Ekip Yapılanması

Ne tür becerileri olan personele ihtiyaç olduğunu acil durumun türü belirlerse de her durumda ekipte yer alması beklenenler şöyledir:

- Halk sağlığı / salgın hastalıklar uzmanı
- Beslenme uzmanı
- Lojistik uzmanı
- Su ve sanitasyon/çevre sağlığı uzmanı
- ve koşulların gerektirdiği türden diğer uzmanlar.

Görevler

- Ekip başkanının belirlenmesi
- Hızlı ihtiyaç tespit denetim listesinin hazırlanması (İlgili paydaşlar genelde önceden hazırlanmış listeler kullanmaktadır)
- Değerlendirme zamanlamasının belirlenmesi
- Görev dağılımı
- Gereken ekipmanın temini (örn. bilgisayar, laboratuvar malzemesi vb.)
- Gerekliyse vize alınması, ulaşımın düzenlenmesi
- İletişim sisteminin -telsiz, uydu telefonu vb.- temini
- Yerel yetkililerin bilgilendirilmesi – seyahat izni alınması
- Olası karar alıcı ve bağışçıların bilgilendirilmesi

Bilgi Nasıl Toplanır?

- Alana çıkmadan önce mevcut bilginin derlenmesiyle (AFAD/ BM vb. kaynaklardan)
- Etkilenen alanın gözlemlenmesiyle -sektörler arası tespitlerle
- Etkilenen bölgedeki -kanaat önderleri, sağlık çalışanları vb.- anahtar kimselerle görüşerek

Mutlaka Ulaşılması Gereken Bilgiler Nelerdir?

Aşağıda ulaşılması elzem bilgi başlıkları yer almaktadır ancak acil durumun türüne göre, eklemeler yapılması ya da koşullar gereği hepsine ulaşamaması söz konusu olabilir:

- Acil durumun arka planı
- Etkilenen nüfusun ve bölgeye gelen ve giden insanların sayısı
- Bölgenin haritası – genellikle OCHA tarafından hazırlanır
- Çevre koşulları
- Güvenlik ve ulaşım bilgisi (yollar, köprüler, limanlar vb.)
- Afetten etkilenen nüfusun sağlık ve beslenme durumlarına ilişkin bilgi
- Başlıca sağlık riskleri – bulaşıcı hastalıklar vb.
- Salgın hastalık olasılığı
- Mevcut sağlık imkanları ve personeli – etkilenen nüfusa ulaşabilme kapasitesi
- Ölüm oranlarına ilişkin bilgi/tahminler
- Mevcut barınak, gıda ve su durumu
- Yerel yetkililerin duruma müdahale düzeyleri
- Yerel ve uluslararası örgütlerin etkinlikleri

Kaynak: Save the Children: <http://www.savethechildren.org/atf/cf/%7B9def2ebe-10ac-432c-9bd0-df91d2eba74a%7D/Rapid-Assessments-Summary.pdf>

